

Ciekawostki o ubiorze na Kaszubach

Ubiór męczyzny na Kaszubach

Liwk

Na białą lnianą koszulę, wiązaną pod szyją tasiemką, zakładano kamizelkę zwaną liwką. Uszyta z gładkiej tkaniny, zapinana na jeden lub dwa rzędy błyszczących guzików z metalu, z niewielkim wycięciem przy szyi, była stosunkowo krótka, bo sięgała poniżej pasa. Młodszy nosili kamizelki w jasnych kolorach, starsi w ciemnych, używając ich jako odzieży wierzchniej lub pod kaftan i sukmanę.

Węps

Kaftan zwany wępssem nosili młodzi mężczyźni. Szyty z samodziału, czyli materiału tkanego w gospodarstwie domowym, był dopasowany do figury. Zdobiał go haft i rzędy metalowych guzików. Miał długie rękawy, choć noszono także wępsy w wersji bez rękawów. Używano go jako odzieży wierzchniej lub zakładano pod sukmanę. Sukmana, podbita czerwoną podszewką, miała po bokach fałdy, przy rękawach wyłogi i leżący kołnierz.

Buksy

Eleganckie buksy, spodnie szyte z garbowanej skóry sarniej lub owczej, zakładali do odświętnego stroju tylko zamożni chłopci. Biedniejsi nosili spodnie z samodziałów, zimą zaś jednocześnie po kilka par spodni płóciennych. Te ostatnie, noszone pojedynczo, były powszechną odzieżą letnią i roboczą. Nogawki spodni wpuszczano najczęściej w cholewy butów.

Skorznie

Skorznie, czyli buty z surowej skóry zakładane do stroju odświętnego, stanowiły na Kaszubach bardzo ważny element ubioru, ponieważ dobitnie świadczyły o zamożności i pozycji ich właściciela. By nie przepuszczały wody, nacierano je tłuszczem. Zawsze też dbano o to, by były dobrze wypolerowane i błyszczące. Do pracy zakładano korki, czyli buty z drewnianą podeszwą i skórzanym wierzchem.

Kapelusz

Filcowy kapelusz z wąskim rondem i wysoką główką, ozdobioną wstążką, zakładano do stroju odświętnego. Latem noszono kapelusze słomiane, a zimą - chociaż bywało, że prawie przez cały rok - czapkę mucę. Charakterystyczna dla Kaszub muca szyta była w całości ze skór baranich, czasem z sukna lamowanego futrem, miała też nauszники, które chroniły przed chłodem i nieprzyjemnymi podmuchami wiatru.

Ubiór kobiety na Kaszubach

Złotnica

Na Kaszubach, podobnie jak w innych regionach, nakrycie głowy informowało o stanie cywilnym kobiety. Głowę panny zdobił wianek lub wyszywana, aksamitna opaska, zawsze w kolorze spódnicy. Mężatki nosiły czepki. Było wiele rodzajów kaszubskich czepków: skromne płóciennie oraz bogato zdobione, haftowane i obszywane jedwabiem, tiulem, brokatem i koronkami. Zamożne Kaszubki zdobiły czepce haftem ze srebrnej lub złotej nici, stąd ich popularna nazwa - złotnice.

Gorset

Aksamitny gorsecik, czarny lub w kolorze spódnicy, wyszywany złotymi lub srebrnymi nićmi, sznurowany wstążką, ściśle opinał kibić kobiety i podkreślał talię. Zakładano go na białą koszulę z szerokimi rękawami zebranymi w mankieciki. Piękny wielobarwny haft, który dziś zdobi rękawy, kołnierze i mankiety koszuli, przyjął się dopiero sto lat temu.

Spódnica

Kaszubki nosiły jednocześnie dwie spódnice. Spodnia, szyta z tkanin gorszego gatunku, pełniła rolę halki. Wierzchnia była suto marszczona i tak szeroka, że potrzebowano kilku, a czasem nawet kilkunastu płatów tkaniny (każdy o szerokości 70 cm), by ją uszyć. Spódnice dziewcząt miały żywe, jasne kolory, najczęściej modry, wiśniowy, zielony.

Szertuch

Zapaski, zwane szertuchami, sztyto z r3żnych materia33w. Mia3y te3 r3żne kolory i zdobienia. Kobiety zam3żne nosi3y w dni powszednie zapaski p33cienne. Jedwabne, w kolorze zielonym lub modrym, przywdziewa3y od 3wi3ta. P33cienne szertuchy dla dziewcz3t by3y białe, w3ższe i kr3tsze od zapasek noszonych przez m3żatki, a ich dolny brzeg ozdobia3 misterny haft.

Korale

Kaszubki chętnie zdobiły swój strój biżuterią, zamawianą u miejscowych rzemieślników. Na Kaszubach silnie rozwijało się bursztyniarstwo, więc ozdoby noszone przez panie były zazwyczaj z bursztynu: naszyjniki z krzyżykiem, pierścionki, różańce, broszki oraz kolczyki zwane zausznicami. Później do stroju włączono sznury czerwonych, naturalnych koralii.

Wiksówki

Początkowo odświętnym obuwiem były sznurowane trzewiki sięgające kostek. Z czasem, kiedy do stroju włączono białe pończochy, trzewiki ustąpiły miejsca półbucikom na podwyższonym obcasie. Te zgrabne pantofelki zwane wiksówkami były zapinane na pasek i miały najczęściej czarny kolor. W dni powszednie chodzono w korkach, a latem nawet boso.